

[Helveg Petersen.]

forudsætter det en vis frigjorthed i tankegangen, når man står over for de formelle krav. Vi er glade for formelle krav i vort uddannelsessystem, og vi har på det grundlag indført blokeringer, som ikke er relevante og rimelige, når vi ser på den udvikling, der er i gang, og det må vi besinde os på at gøre front imod. For mig er det afgørende, om de unge, der begynder på en videregående uddannelse, har den nødvendige kapacitet, har modtaget en uddannelse, der fører dem frem til det niveau, der kan accepteres, uden at der nødvendigvis er tale om, at man i enkeltheder har fuld dækning på alle områder. Hvis de har den nødvendige kapacitet, må man ikke afskære dem fra at begynde en uddannelse, selv om der skulle være formelle krav et eller andet sted, som ikke helt kan opfyldes; det kan ikke være afgørende. Vi har her en mulighed for at følge de frigørelsesønsker op, der gør sig gældende i den pædagogiske debat, og som er i rig udvikling inden for 8.-10. klasserne, og vi må kunne forene disse frigørelsesønsker med hensynet til de unge, der kommer med andre forudsætninger end realafdelingens, fra ungdomsskoler, aftenskoler, 10. klasser o. s. v. De må ikke presses ind i undervisningsformer, der i realiteten vil virke som et tilbageslag i forhold til den undervisningsform, som de er vænnet til, og der er jo en vældig udvikling i retning af frigørelse i gang inden for denne del af skolen, inden for de friere former, jeg her nævnte.

Der er i de to lovforslag en række enkeltheder, vi nu skal vurdere på baggrund af de større linjer, som vi ikke et øjeblik må slippe af syne i vor debat om detaljerne. Vi vil hurtigt i udvalget fordybe os i en lang række detaljer; men vi må ikke slippe disse større linjer af syne, og det er en svær opgave, udvalget dermed stilles over for. I sig selv er det næsten en umulig opgave at lave en god læreruddannelseslov, fordi hensynene er så mange, og fordi adskillige af dem synes helt uforenelige. En løsning, der tilfredsstiller alle, kan ikke gennemføres. Vi må også her indrette os på et kompromis, men det er en afgørende betingelse, at dette kompromis er af en sådan karakter, at den ny uddannelseslov giver plads for en udvikling, ikke låser os fast til forudsætninger,

der vil være borte om nogle år. Loven må være tjenlig som grundlag for studieplaner præget af fremsyn og frisind. Man skal fastsætte et niveau, ikke binde til enkeltheder, ikke binde til en uniformering; det vil være ødelæggende for udviklingen, om der ikke sikres seminarierne betydelig frihed.

Loven må sikre en læreruddannelse, der ikke blot giver de unge faglige forudsætninger, men som først og fremmest fører dem ind i en personlig og menneskelig modning. Hvis seminarieuddannelsen, hvis seminarietiden kan blive en tid, hvor de unge føler, at her gives der dem værdier, de nødig vil undvære, her oplever de mødet med nye perspektiver, så er man nået et langt stykke, og så klarer man også alt det andet. Det er mit håb, at vi kan gå ind i udvalgsarbejdet med åbenhed i sindet og med god vilje til at finde frem til den bedst mulige løsning.

Sigsgaard: Ønsket om indførelse af den såkaldte højere forberedelseseksamen hænger vel sammen med erkendelsen af, at vort uddannelsesniveau efterhånden lader meget tilbage at ønske. Var der nogen udsigt til, at vi i løbet af få år kunne nå frem til at uddanne lige så mange studenter som Norge og Sverige, ja, så havde dette forslag vel nok aldrig set dagens lys. Havde vi været sikre på, at vor alt for hårdhændede sortering af børnene i 11 års alderen og i 14 års alderen ikke betyder, at mange evner spildes og mange ønsker blokeres, havde det foreliggende forslag ikke haft så stor betydning. Men vi ved, at kun en halv snes procent af de unge får studentereksamen. Vi ved, at de overvejende kommer fra de bedrestillede grupper i samfundet, og at der altså må være mange egnede unge, der ikke får mulighed for en højere uddannelse. Der kan derfor nok være grund til at forsøge at samle nogle af dem op, der spildes af vort uddannelsessystem. Der er god mening i at åbne vejen til de højeste uddannelser også for elever fra 9. og 10. klasse. Ja, det er i det hele taget ikke bare fornuftigt, men også nødvendigt, hurtigt at skabe et bredere rekrutteringsgrundlag for de højere uddannelser.

Om det foreliggende lovforslag om højere forberedelseseksamen så helt igennem er egnet til dette formål, er jo en anden sag